

Яковенко Роман Валерійович,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії,
маркетингу та економічної кібернетики
Кіровоградського національного технічного університету
Ткаченко Олександра Юріївна,
студентка групи АГ-16М
Кіровоградського національного технічного університету

ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІНОВОГО ПАРИТЕТУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Земельні, лісові та водні ресурси світу складають основу формування та існування людства. Україна володіє потужним потенціалом земельних ресурсів. У нашій державі зосереджена чверть світового фонду чорноземів. Загальна площа України, станом на 1 січня 2016 року, становить 60,4 млн. га, сільськогосподарські угіддя в структурі земельного фонду – 70,8 % (42 млн. га). 78,9% сільськогосподарських угідь – орні землі та багаторічні насадження [5].

Сільське господарство України є однією з провідних галузей економіки, оскільки його потенціал виробництва значно перевищує потреби внутрішнього ринку країни. За розрахунками вчених, при використанні сучасних технологій Україна здатна виробляти продуктів достатньо, щоб прогодувати населення 140-145 млн. осіб [6]. Для досягнення цих показників аграрний сектор економіки України має подолати ряд перешкод, однією з яких є проблема ціноутворення. Сучасний стан розвитку цінових відносин між суб'єктами агропромислового ринку вимагає пошуку нових підходів до удосконалення процесу ціноутворення.

Одним з вирішальних чинників стимулювання та заохочення аграрного бізнесу виступає ціна. Згідно ст. 1 Закону України „Про ціни і ціноутворення” від 21.06.2012 № 5007-VI, з відповідними змінами і доповненнями, ціна – виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару, а ціноутворення – процес формування та встановлення цін [3].

Ціна виступає об'єктивним проявом усіх затрачених засобів і має забезпечувати максимальне одержання прибутку не лише для простого, а й для розширеного відтворення. На даний момент, ціни на певну

сільськогосподарську продукцію значно нижчі від витрат на її виробництво і навіть не відшкодовують їх. Також слід відмітити, що в економіці нашої держави присутня нееквівалентність міжгалузевого обміну і диспаритет цін. В останні роки, в нашій державі, ціни на мінеральні добрива, засоби захисту рослин, техніку, паливно-мастильні матеріали та інше, з року в рік стають більшими, за рахунок цього товаровиробники не мають можливості зменшувати витрати на виробництво продукції.

Практично всі дослідники погоджуються з тим, що більше ніж шестиразове погіршення паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, яка споживається в сільському господарстві, є головною причиною кризового стану вітчизняного аграрного сектора [1].

Виробництво сільськогосподарської продукція характеризується певними особливостями, які відображаються в ціні на кінцеві споживчі товари. Розглянемо основні принципи ціноутворення в аграрному секторі України:

1. Ціни на продукцію мають відображати витрати всіх ресурсів на виробництво сільськогосподарської сировини та інших продовольчих товарів.

2. Урахування в ціні дії природних чинників, кліматичних умов тощо. Це призводить до значної диференціації в рівнях витрат у господарствах, регіонах за взаємозамінними виробами, сезонами та роками.

3. Урахування в собівартості особливостей галузей АПК. У собівартості не в повному обсязі відображаються витрати на відтворення природних і трудових ресурсів, матеріальні витрати, що пояснюється низьким рівнем механізації праці.

4. Взаємозв'язок рівня цін і співвідношення цін за галузями АПК. Ціни на засоби виробництва, мінеральні добрива, засоби захисту рослин мають бути пов'язані із закупівельними цінами, вільними цінами, за якими реалізується кінцева продукція сільськогосподарських виробників.

5. Урахування в ціні на сільськогосподарську продукцію її якості та заохочення підприємців на виробництво якіснішої продукції.

Таблиця 1.

Закупівельні ціни, на продукцію рослинництва по регіонах України, ТОВ СП „НІБУЛОН”, станом на 20.09.2016 [4].

Назва культури	Ціни по областях, грн./т									
	Миколаївська	Полтавська	Херсонська	Черкаська	Запорізька	Житомирська	Київська	Хмельницька	Луганська	Кіровоградська
Пшениця 2 клас	4300	4100	4220	4130	4180	4120	4100	4070	3780	4130
Пшениця 6 клас	4000	3830	3950	3860	3910	3830	3850	3770	3540	3860
Ячмінь	3820	3600	3770	3630	3730	3600	3600	3570	3300	3630
Кукурудза	4300	4050	4200	4080	4160	4050	4050	4000	3700	4080
Соняшник	9900	9750	10000	9800	9900	9750	9750	9600	9200	9750
Соя	10950	10700	11150	10750		10700	10700	10650		10700

З наведеної вище таблиці, можна зробити висновок про те, що ціна на сільськогосподарську продукцію залежить не лише від виду і якості продукції, а й від регіону. Так наприклад, ціна на пшеницю 2 класу в Кіровоградській області складає 4130 грн./т, а у Миколаївській області – 4300 грн./т, при цьому ціни на пшеницю 6 класу в середньому на 7% менше ніж ціни на пшеницю 2 класу. Найвищі ціни на сільськогосподарську продукцію у Миколаївській області, а найменші у Луганській області.

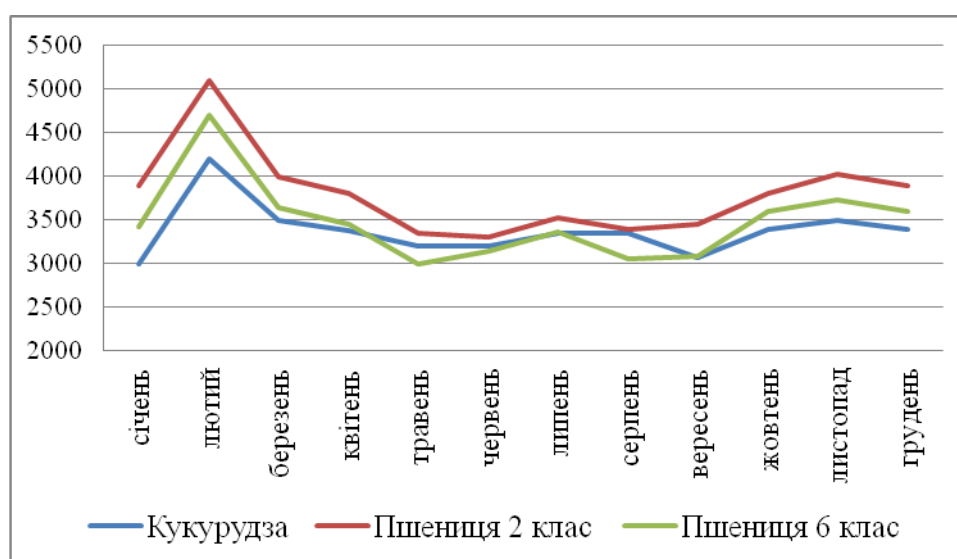

Рис. 1. Графік зміни цін за 2015 рік, ТОВ СП „НІБУЛОН” [4].

Ціни в сільському господарстві істотно варіюються в залежності від сезону, цю тенденцію чітко видно на графіку (рис. 1.). Ще однією особливістю сільського господарства, є термін зберігання того чи іншого виду продукції. Якщо в господарстві наявні зерносклади та елеватори, то зібраний урожай можна покласти на зберігання, до кращих часів. На жаль українські фермери не мають можливості довго зберігати продукцію, а отже намагаються як найшвидше її реалізувати.

Розвиток цінового механізму та його удосконалення можуть забезпечити позитивні результати за умов органічного поєднання процесу ціноутворення з фінансово-бюджетною, кредитною та валютно-грошовою політикою, політикою щодо підтримки цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників. Активну роль при цьому повинна відігравати держава, яка на основі економічних і адміністративних методів, має забезпечити створення сприятливих умов для всіх суб'єктів підприємницької діяльності [2].

На сучасному етапі економічного розвитку в усіх країнах світу основною метою державного регулювання цін є стримування монополізму та забезпечення конкурентного середовища на ринку.

Для поліпшення становища сільськогосподарських виробників держава повинна запроваджувати певні програми підтримки, основними завданнями яких повинно стати:

- спрощення системи оподаткування;
- введення різноманітних субсидій, дотацій;
- пільгове кредитування;
- створення умов для використання державної інфраструктури;
- забезпечення доступу до внутрішніх ринків збуту;
- сприяння експорту продукції сільськогосподарського виробництва.

Список використаної літератури

1. Босаковська В. Г. Проблеми ціноутворення в процесі реформування підприємств АПК / В. Г. Босаковська // Продуктивність агропромислового виробництва. Економічні науки. – 2013. – Вип. 24. – С. 102–106.

2. Бурдейна Н. М. Ціноутворення і ціни на продукцію сільського господарства / Н. М. Бурдейна // Економіка харчової промисловості. – 2011. – № 4. – С. 67–70.

3. Закон України „Про ціни і ціноутворення”, м. Київ, 21 червня 2012 року, № 5007-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

4. Закупівельні ціни [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nibulon.com>.

5. Зміни в структурі земельного фонду України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://land.gov.ua/>.

6. Ільчук М. М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу / М. М. Ільчук. – К. : Вища освіта, 2002. – 398 с.